Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on väkivallanteko ja kaikissa muodoissaan vakava ihmisoikeusrikkomus, jonka ehkäisemiseksi on tehtävä kaikki voitava. Solidaarisuus työskentelee paikallisten kansalaisjärjestöjen kanssa tämän haitallisen perinteen kitkemiseksi Somalimaassa ja Keniassa.

Esitämme huomioitavaksi seuraavat näkökohdat liittyen kansalaisaloitteeseen tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämiseksi erillislailla Suomessa (KAA 1/2019):

- Suomessa asuvien tyttöjen ympärileikkaus Suomessa tai ulkomailla (ml tekoon kannustaminen/siinä avustaminen) on jo nykyisellään rikoslain alainen törkeä pahoinpitely. KKO:n ratkaisu 2008:9 vahvistaa tätä tulkintaa (ks. Suni, J., 2018. Erillislaki vaihtoehtona silpomisen kriminalisoinnille. Turun yliopisto, s. 23).
- Suomessa on vakiintuneesti säädetty vakavimpien tekojen rangaistuksista nimenomaan rikoslaissa, joten mahdollinen erillislaki ei saa heikentää teon rangaistavuutta. Toisaalta on esitetty, että vallitsevan oikeuskäytännön puuttuessa juuri erillislailla/-kriminalisoinnilla voidaan varmistaa, että myös 'lievemmät' silpomiset varmasti tuomitaan törkeänä pahoinpitelynä (ks. Suni, J., 2018. Erillislaki vaihtoehtona silpomisen kriminalisoinnille. Turun yliopisto).
- Tyttöjen sukuelinten silpomisen 'tyypit' ja tekotavat vaihtelevat suuresti, mikä on huomioitava mahdollisen erillislain/-kriminalisointiin teonkuvauksessa. Pohdittavaksi saattaa tällöin tulla myös ei-lääketieteellisistä syistä tehtävät kosmeettiset sukuelinkirurgiset toimenpiteet sekä poikien ympärileikkaus.
- Erillislaki/-kriminalisointi ei yksin takaa sitä, että ammattilaisten on helpompi ottaa asia puheeksi riskiryhmiin kuuluvien kanssa. Silpomista on ehkäistävä muiden väkivallanmuotojen tavoin osana sosiaali- ja terveydenhuollon riskikartoituksia ym. toimintamalleja. Ammattilaiset tarvitsevat selkeät ohjeet asian puheeksi ottamiseksi ja riskien tunnistamiseksi.
- Erillislaki/-kriminalisointi ei välttämättä lisää niiden henkilöiden tietoisuutta Suomen lainsäädännöstä, jotka eivät tunne nykyistäkään rikoslakia. Resursseja tuleekin osoittaa nykyisestä lainsäädännöstä tiedottamiseen etenkin silpomisen kannalta korkean riskin maista hiljattain tulleille, joiden keskuudessa silpomisperinteen jatkamista saatetaan vielä kannattaa.
- Maissa ja yhteisöissä, joissa silpominen on yleistä, moraaliset ja sosiaaliset normit säätelevät perinteen jatkumista lainsäädännön normeja vahvemmin. Lainsäädännöllä ei yleensä ole toivottua vaikutusta, ellei sitä edellä moraalisten ja sosiaalisten normien purkamiseen tähtäävä asennemuutostyö. Maahanmuuton kontekstissa sosiaalinen paine ja siten tuki silpomisperinteen jatkamiselle heikkenee usein nopeasti.

Lisätietoja:
Maria Väkiparta
Tasa-arvoasiantuntija, Solidaarisuus
maria.vakiparta@solidaarisuus.fi, gsm 050-4671565